

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroska 5.
Telefon 2113.

Cene inseratov: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

Ponesrečen poskus.

Kdor predčasno ostari, goji željo, da se zopet pomladi. Tej želji bi radi ustregli gotovi vrači, ki v to svrhu porabljajo razna sredstva. Trajnega uspeha kajpada takšna sredstva ne rode. Znani ruski zdravnik Voronov je hotel z vcepitvijo živalskih - povečini opičjih - žlez pomlajevati predčasno ostarele ljudi. Tudi njegova metoda se je izkazala kot neučinkovita ter je propadla.

Sličen pomlajevalen poskus so proizvajali 30. junija v Beogradu na JNS. Ta stranka je stara komaj par let, pa je ostarela v slabotno, za življenje nesposobno starko. Da bi to starko, ki je povsod predmet pomilovanja, poživili, so ji dali nekaj injekcij v obliki fraz (praznih besed) ter so jo jugoslovensko sfrizirali in z jugoslovenskimi trakovi in pentljami načikali.

Zaman ves trud in napor. Od fraz ne more nikdo živeti, fraza ne more nikogar poživiti. Najmanj učinka pa ima fraza tam, kjer so dela v popolni protivnosti z gesli in obljubami. In tako je pri JNS. Na kongresu te stranke v Beogradu zadnjega junija se je liberalna gospoda, ki se je tamkaj zbrala, na široka usta razgovorila o demokraciji in svobodi. Izjavila je na usta enega svojih prvih generalov: »Mi smo za demokracijo in smo prepričani, da je v Jugoslaviji mogoče le demokratični režim in da demokracija najbolje služi utrditvi jugoslovenske svobode in neodvisnosti.«

JNS za demokracijo in svobodo?! Kdo je v Jugoslaviji, če izvzamemo JNS generala, ki se ne bi tem besedam smejal? JNS režim je bil vladstvo diktature, nasilja in tlačanja vsake svobode. Še le z odstranitvijo te stranke z državne uprave so vzšli žarki svobode in začetne demokracije našim državljanom. Demokratičen režim, ki najbolje služi utrditvi jugoslovanske svobode in neodvisnosti, je le takrat mogoč, ako nima JNS v državi nobene besede.

Ista vrednost je tudi JNS fraza o samoupravi. Gospodje, ki se zdaj zbirajo pod okriljem JNS, ker jim to trenutno najbolj kaže, da ne ostanejo brez politične strehe, so bili od nekdaj gorečniki centralizma in unitarizma (državne pretirane edinstvenosti). Ako bi prej tako ravnali, kakor sedaj govorijo in obljublajo, bi v naši državi ne bilo Vidovdanske ustave in vseh drugih ponesrečenih poskusov državne ureditve. Posebej slovenskemu narodu bi bile prihranjene milijonske vsote narodnega premoženja, ki jih je pogoltnil pretirani centralizem.

JNS se je na svojem kongresu v Beogradu ponašala na usta svojega glavnega tajnika dr. Kramerja z občinskimi volitvami 1. 1933. In vprav te volitve in pred njimi izvršena pregrupacija občin je JNS v Sloveniji najbolj osovražila. Te volitve se namreč niso vršile, kakor se je v Beogradu poudarjalo, »s sodelovanjem vseh jugoslovanskih konstruktivnih elementov«, marveč z metodami, ki so doslej v Sloveniji bile nečuvane. Proglašalo se je načelo: »Zmagati moramo z vsemi sredstvi!« Kakšna nasilja so se vršila pri teh volitvah, kako so se »skonstruirale« številke volilnega izida, je ostalo nam vsem v svežem spominu. To niso »konstruktivni elementi«, marveč vse kaj drugega. Naše ljudstvo si je te elemente dobro zapomnilo, čeprav hočejo nekateri z begom

iz JNS zabrisati sledove svojih zlih dejanj.

Tako se je v Beogradu pomlajevala JNS. Pod njenim okriljem se zbira liberalna gospoda, ki živi od nacionalističnih fraz. V njej si stari liberalci podajejo bratske roke z jugofašisti in pofovci. V njej bo Pucelj s svojimi liberalnimi kmetijci reševal slovensko kmetско vprašanje. V njej se bo pobijal klerikalni zmaj. Saj se je na pomlajevalnem kongresu s strahom poudarjalo, kako opasen postaja ta zmaj v Sloveniji, celo že tudi na Hrvatskem. Mi pa dobro vemo, česa se JNS gospoda boji, ako govori o klerikalnem zmagu. Krščanskega ljudstva se boji. In prav ima, da se ga boji. Pri prvem srečanju s krščanskim ljudstvom pri prihodnjih volitvah bo ta »obnovljena in okrepljena« stranka občutila, kako upravičen je njen strah.

V NAŠI DRŽAVI.

Predsednik vlade dr. Milan Stojadinović se je mudil na Bledu, kjer je na letovišču knez namestnik Pavle. Bled je obiskal 2. julija vojni minister general Marič, ki se je tokrat mudil prvič v Sloveniji. — Dr. Stojadinović se je že zopet vrnil v Beograd.

Vlada je odobrila trgovinskemu ministru 250 milijonov dinarjev za odkup letošnje žetve pšenice.

Razprava proti poslancu Arnautoviću in tovarišem, ki so obtoženi zaradi napada na ministrskega predsednika g. dr. M. Stojadinoviča v narodni skupščini, je razpisana pred sodiščem za zaščito države v Beogradu 10. julija.

O združenju opoziciji samo pišejo oni, ki si jo želijo, a v resnici pa je opozicijska družba čisto razdvojena. Davidovičevi demokrati se ne morejo zediniti z zemljoradniki in eden drugemu odjedajo pristaše. Dr. Maček je dal dopisniku francoskega lista izjavo, da ne sme preveč zaupati srbijanskim prijateljem. Radi te izjave je nastalo v vrstah opozicije veliko razburjenje. Davidovič je odposlal v Zagreb k dr. Mačku odposlanca, ki se je razgovarjal z voditeljem Hrvatov 2 uri. Ta obisk se nanaša na dr. Mačkovo izjavo Francozu in bi naj dokazal javnosti, da zveze med Zagrebom in Beogradom niso čisto pretrgane. Očita znamenja kažejo, da o kaki združenju opoziciji ni niti govora.

JNS si je na svojem kongresu v Beogradu 30. junija izvolila v glavni odbor izmed Slovencev naslednje gospode: dr. Kramer, dr. Ploj, dr. Lipold, Ivan Pucelj, dr. Otmar Pirkmajer, dr. Rajar, narodni poslanci Ivan Prekoršek, Ivan Mravlje in Albin Koman ter tudi Ivan Arko. V izvršnem odboru so: dr. Kramer, Ivan Pucelj in dr. Otmar Pirkmajer. Za predsednika niso več izbrali Uzunoviča, ki je šel v politični penzijo, marveč Petra Živkoviča, ki je šel kot general v penzijo. O novem predsedniku JNS se sodi, da je njegova politična doba že pretekla ter da ne bo mogel JNS ne obnoviti ne okrepiti.

V DRUGIH DRŽAVAH.

DRUŠTVO NARODOV — ITALIJA IN SANKCIJE.

Pozornost celega sveta je bila v minulem tednu obrnjena v Ženevo, kjer se je sestala skupščina Zveze narodov k izrednemu zasedanju. Najprej so izvolili predsednika, ker je prejšnji dr. E. Beneš postal predsednik Čehoslovaške. Za predsednika je bil izvoljen šef belgijske vlade Van Zeeland. V današnji številki ob straneh pri obeh povestih poročamo, kako se je godilo na tem zasedanju Zveze narodov obesinskemu cesarju, ki se je sicer dobro, vendar brezuspešno postavil za svoje in za pravice svojega naroda. Uspeh neguševega lepo zasnovanega govora je bil ta, da so bili aretirani italijanski časnikarji, ki so zasmehovali njegove pritožbe z galerije sejne dvorane in so jih pozneje izgnali iz Švice. — Na to zasedanje je poslala Italija posebno spo-

menico, v kateri razlaga Društvu narodov, kako je skušala, da bi bil spor med njo in Abesinijo mirno poravnana, a so se vsi tozadevni poskusi razbili. Ko je abesinski cesar v strahu pred odporom svojega lastnega naroda pobegnil iz Abesinije, še preden so italijanske čete zasedle Addis Abebo, je prenehala obstojati tudi abesinska vlada. Italija se zaradi tega ni imela s kom več pogajati in je bila tako postavljena pred nalogo, da napravi v Abesiniji red. Abesinsko prebivalstvo je italijanske čete pozdravilo kot osvoboditelje in v poglavarji abesinskih plemen so zahtevali uvedbo bolj človečanskega režima, kakor pa je bil neguševe režim, proti kateremu so se vedno upirali. Vsi civilni in cerkveni dostojanstveniki so izrazili italijanskim predstavnikom svojo udanost. Italija smatra za svojo sveto nalogo, izvesti v Abesiniji civilizacijo po načelih pakta Društva narodov in po vseh mednarodnih smernicah, nanašajočih se na civilizacijsko poslanstvo prosvitljenih narodov. Italija je v Abesiniji uvedla versko svobodo ter odpravila suženjstvo in prisilno delo. Italija tudi v polni meri priznava načelo, da se abesinski domačini ne smejo siliti v vojaško službo razen v policijske svrhe in za obrambo njihove lastne domovine. Italija hoče tudi v bodoče redno obveščati Društvo narodov o napredku svojega civilizacijskega dela v Abesiniji ter je zopet pripravljena aktivno sodelovati z Zvezo narodov, zlasti pa pri njeni reformi, ki je neobhodno potrebna. Končno še omenja spomenica italijanske vlade položaj, v katerega je prišla Italija zaradi sankcij, in potrebo, da se odstranijo vse ovire, ki so doslej otežkočale mednarodno sodelovanje. — Tako se glasi italijanska poslanica, ki je rodila popoln uspeh. Neguša so zastopniki držav članic Zveze narodov poslušali: Italijanom so ugodili in dali na prosto, da članice Društva narodov lahko obnovijo gospodarske stike in odnose s Italijo. Italija je dosegla, kar je hotela: ukinitve sankcij in bo tudi po zasedbi Abesinije ostala v Zvezi narodov.

Italija in Albanija. Italijanski uspehi z zasedbo Abesinije gredo dalje in sicer kar se tiče Albanije. Albanija je v resnici italijanska kolonija in ni več daleč čas, ko bo napravila Italija z njo isto, kar je učinila z Abesinijo.

V vladi na Čehoslovaškem so 3 Nemci. Pogajanja med vlado in nemško krščansko-socialno ljudsko stranko so dovedla do popolnega uspeha in je ta stranka stopila v vladno družbo. Poslanec te stranke Ervin Zajiček je imenovan za ministra brez portfelja. Na ta način bodo imeli Nemci na Čehoslovaškem tri ministre. Nemški socialni demokrat dr. Čech je minister za narodno zdravje, zastopnik zveze nemških kmetov dr. Spina in zastopnik nemške krščansko-socialne ljudske stranke Zajiček pa sta ministra brez portfelja. Z vstopom nemških kršč. socialcev v vlado je število vladne večine v poslanski zbornici narastlo od 171 na 177, število glasov opozicije pa je padlo od 129 na 123. Večina vladne družbe je radi tega porastla od 42 na 45.

Nova vlada na Bolgarskem. Bolgarski ministrski predsednik Kioseivanov je 4. julija odstopil s svojo vlado. Kralj Boris je poveril nalog za sestavo nove vlade

Kioseivanovu, ki je sprejel v svojo prejšnjo vlado pet novih ministrov. Zamenjane so osebnosti v naslednjih ministrstvih: v notrajnem, pravosodnem, prosvetnem, kmetijskem in prometnem.

Uspeh Turčije glede vprašanja Dardanel. Zadnjič smo poročali, da zahteva Turčija vojaško utrditev dardanelske morske ožine, ki bi morala ostati po določbah mirovne pogodbe brez utrdb in brez vojaške zasedbe. Dardanelsko vprašanje so obravnavale države, ki so podpisale tozadevno mirovno pogodbo, v Montreauxu v Švici. Pogajanja za Dardanele se ni udeleževala Italija. Angleži so se protivil, da bi imeli Rusi skozi Dardanele povsem prosti prehod. Konečno je le bil dosežen sporazum med Turčijo, Rusijo in Anglijo. Morske ožine ostanejo odprte za trgovske ladje, za vojne pa le tedaj, kadar bi morale te vršiti kake naredbе Zveze narodov. Rusija lahko pošlje svoje črnomorske brodovje skozi ožine na pomoč baltiskemu.

Francoska socialistična vlada opeljala žitni monopol. Francoska levičarska vlada je opeljala s 375 proti 215 glasom žitni monopol. Tozadevna parlamentarna seja je bila zelo burna. Novi zakon določa, da prevzame država nadzorstvo nad

žitno trgovino. V smislu novega zakona bi naj bilo žito prodano od producenta naravnost konzumentu brez vsake vmesne trgovine. Vlada hoče na ta način krušne cene znižati, žitne pa dvigniti. Obstaja nevarnost, da bo zadeva s tem monopolom doživela polom v praksi.

Državni udar v Gdansk. Mesto Gdansk na severu je bilo do pred nedavnim pod varštvom Društva narodov. Upravo je vodil vrhovni komisar Zveze narodov. Narodni socialisti so izvedli v Gdanku državni udar s proglasom popolne neodvisnosti in samostojnosti mesta. Gdanci zahtevajo, da Zveza narodov odpre svoja komisarja. Dne 2. julija je že bil gdanski komisar v Ženevi, kjer je poročal, kaj so napravili narodni socialisti. Proglas neodvisnosti Gdanska ni ničesar drugega, kakor priprava na zasedbo od strani Nemčije. Osamosvojitve Gdanska je postavila Društvo narodov pred nove težkoče in se je s tem mednarodni položaj precej zaostрил.

Volitve predsednika ameriških Združenih držav se bodo vršile letos novembra. Dosedanjega predsednika Rosevelta so postavili njegovi pristaši kot edinega kandidata, vrste njegovih političnih nasprotnikov so čisto razdvojene.

Porast katoliških redov. Po svetovni vojni je število katoliških redovnikov in redovnic znatno narastlo. V naslednjem objavljamo številke iz l. 1935 in v oklepajih iz l. 1919: jezuiti 24.270 (17.121), frančiškani 22.527 (19.000), kršč. šolski bratje 15.325 (14.630), kapucini 12.635 (10.071), salezijanci 10.971 (4.179), benediktinci 9070 (6.457), dominikanci 6700 (4.476), maristi 6612 (6.287), redemptoristi 6239 (4.500), oblati brezmad. Spočetja 4955 (3.110), trapisti 3417 (3.131), usmiljeni bratje 2300 (1.617).

Pred beatifikacijo italijanske princesinje. V Turinu se je začel v navzočnosti kardinala Fossati proces za beatifikacijo princezinje Marije Ilotilde, ki je bila hči prvega kralja zedinjene Italije Viktorja Emanuela II. Rojena je bila l. 1843 ter se je na željo očetovo l. 1843 poročila s francoskim princem Jeromom Bonaparte. Ko je francoska vlada l. 1872 izgnala njene moža iz Francije, je tudi sama zapustila to državo ter se je naselila v gradu Mancolieri pri Turinu. Živela je pobožno in sveto življenje. Ljudstvo jo je imenovalo »svetnico z Mancolierija«. Bila je mati princa Viktorja, princa Ludvika in princezinje Leticije. Da bi še popolnejše služila Bogu, je zapustila svet ter vstopila v samostan dominikank.

100.000 zakonskih parov. Od leta 1932 sprejema papež Pij XI. v posebnih avdiencah novoporočene pare. Nedavno je bil od sv. Očeta sprejet 100.000 zakonski par. Večina teh parov je kajpada iz Italije, nekaj pa tudi iz drugih držav. Za druge sprejeme pri papežu je potrebno posebno priporočilo. Pri novoporočenih pa zadoštuje izkaz o izvršeni poroki. Ni tudi treba, kakor pri drugih avdiencah čakati ne-

kaj dni. Če pridejo še predpolodne, so takoj sprejeti. Včasih jih sv. Oče sprejme kar 200 parov. Vsakokrat ima na nje nagovor. Potem obdari novoporočence: ženini dobi svetinjo, nevesta pa rožni venec. Italijanska železniška uprava olajšuje taka potovanja z dovoljenjem velikega popusta pri voznini.

Benediktinci na Japonskem. Pred 4 leti sta 2 patra benediktinca iz Beurona na Nemškem odpotovala na Japonsko, da bi tam ustanovila benediktinsko naselbino. Kupila sta potrebno zemljišče v okolici glavnega mesta Tokija ter začela l. 1833 z gradnjo samostana. Samostan, ki ima krasno lego s pogledom na bližnje morje, je bil letos 25. marca od nadškofa iz Tokija slovesno blagoslovljen. Tamošnje prebivalstvo se je te cerkvene slovesnosti v velikem številu udeležilo ter kaže veliko zanimanje za samostansko naselbino in njene namene. Ker se v Beuronu v velikem obsegu in z velikim uspehom goji cerkvena umetnost (slikarstvo, podobarstvo, stavbarstvo, cerkvena glasba in petje), bodo benediktinci, ki prihajajo na Japonsko iz tega samostana, tudi na Japonskem gojili umetnost v službi vere in cerkve. Tako upajo, da bodo pripravili v dušah ljudi, ki so še pagani, pot za Kristusa in njegovo vero.

Romanje na Sveto goro pri Gorici, združeno z izletom v Trst, bo letos samo enkrat in sicer štiri tedne potem, ko bomo imeli zaključen romarski spisek. Predno se odločite za to lepo romanje, nam pišite dopisnico, da vam pošljemo podrobna obširna pojasnila brezplačno. Priglasiti se je treba najpozneje do 1. julija t. l. Dopise naslovite: »Po božjem svetlu, Ljubljana, šentpeterska vojašnica. 727

V Rim in Neapelj, zanimivo in poučno potovanje po Italiji z avtom od 27. julija do 7. avgusta; ogled vseh večjih znamenitih krajev: Benetke, Padova, Firenze, Rim, Neapelj, Pompej, Loreto itd. Podrobni spored pošljemo vsakomur zastonj. Dopise naslovite: »Po božjem svetlu, Ljubljana, šentpeterska vojašnica. 727